וְאִם לָקַח בהמה במעות מעשר שני מחוץ לירושלים, אם עשה כן בְּשׁוֹגֵג, שלא ידע שמעות מעשר שני הן, יַחֲזִירוּ דָּמִים לִמְקוֹמָם – כופים את המוכר להחזיר את המעות ללוקח, והבהמה תחזור למוכר, והמקח בטל משום שנעשה בטעות. שכן אילו היה יודע הלוקח שהמעות הן של מעשר שני לא היה לוקח את הבהמה. ואם עשה כן בְּמֵזִיד, שידע שמעות מעשר שני הן, תַּעֲלֶה הבהמה וְתֵאָכֵל בַּמָּקוֹם – בירושלים. שכיון שלקח את הבהמה במזיד, שוב אין שייך בזה מקח טעות, והמקח חל. וממילא קדושת המעשר שני עברה מהמעות לבהמה, ולכן מעלה ואוכל אותה בירושלים.

הברייתא מביאה תנאי בדין זה: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שאם עבר ולקח במזיד חל המקח, ולכן תעלה הבהמה ותאכל במקום, דווקא בְּאופן שמִּתְכַּוְּין וְלָקַח את הבהמה מִתְּחִילָּה לְשֵׁם קרבן שְׁלָמִים, כלומר כדי לאכלה בתורת מעשר שני בירושלים, שכן הבהמות שלוקחים במעות מעשר שני מקריבים אותן לשם שלמים, אֲבָל בְּמִתְכַּוְּין לְהוֹצִיא את מָעוֹת הַמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי לְחוּלִּין, כלומר לקחת ולאכול את הבהמה בתורת חולין גמורין מחוץ לירושלים, בֵּין כשעשה כן בְּשׁוֹגֵג, שלא ידע שהם מעות מעשר שני, וּבֵין כשעשה כן בְּמֵזִיד, שידע שמעות אלו מעות מעשר שני הן, ולקח בהן את הבהמה כדי לחללן עליה, ואף המוכר ידע שמעות מעשר שני הן ונתכוין לכך. בשני אופנים אלו הדין הוא שיַחֲזִירוּ דָּמִים לִמְקוֹמָם – דהיינו לקונה, והבהמה תחזור למוכר, והמקח בטל. בשוגג הטעם הוא, שכיון שלא ידע הלוקח שמעות מעשר שני הן, ממילא מקח טעות הוא, וכמבואר לעיל בדין לקח את הבהמה לשם שלמים. ובמזיד הטעם הוא, שקונסים את המוכר מכיון שאף שידע שמעות מעשר שני הן מכר בעדן את בהמתו, ולכן לא יהנה מהן אף שחולין הן. הגמרא מקשה על החילוק שאמר רבי יהודה בברייתא, מדין שאמר במשנה: וְהָאָנַן תְּנַן – והרי שנינו במשנתינו (לעיל נב:) שרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שאם קידש את האשה במעשר שני בְּמֵזִיד [שידע שהם מעות מעשר שני], קִדּוּשׁ – הקידושין חלים. ואף שהמקדש ידע שהמעות יוצאות לחולין, מכל מקום כיון שאין טעות בקידושיהם, לא אמרו חכמים שיתבטלו הקידושין כדי לקונסם. ואם כן אף כשלוקח בהמה ונתכוין להוציא מעות מעשר שני במזיד לחולין, לא נאמר שכדי לקנוס את המוכר יתבטל המקח.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, במקרה המבואר במשנה כיון שהמקדש הודיעה שמקדשה במעות מעשר שני, אִשָּׁה יוֹדַעַת שֶׁאֵין מָעוֹת הַמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי מַתְחַלְּלִין עַל יָדָהּ – שאין המעות יוצאות לחולין על ידי שמקבלת אותן במעשה הקידושין, וצריכים לעלות ולאכלם בירושלים, וְעל כן עוֹלָה וְאוֹכַלְתּוֹ בִּירוּשָׁלַיִם בתורת מעשר שני, וכיון שכלל לא נתכוונה להוציאם לחולין, לכן אין קונסים אותם שלא יחולו הקידושין. אבל במקרה המבואר בברייתא הרי המוכר יודע שהמעות מתחללות על הבהמה והיא מתקדשת בקדושת מעשר שני [והמעות שבידו חולין], ויודע שהלוקח מתכוין לאוכלה מחוץ לירושלים, אם כן הרי הוא עובר על "וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל" (ויקרא יט יד), ולכך קנסוהו חכמים שהמקח מתבטל. עולה מתירוץ הגמרא, שאם אדם יודע שאין מעות המעשר שני מתחללים במעשה מסוים, ומכל מקום לקח בהם דבר או קידש בהם, חל מקחו או קידושיו, שכן לא יבוא לידי מכשול ולהשתמש בהן מחוץ לירושלים. הגמרא מקשה על הנחה זו: מַתְקִיף לָהּ – הקשה על כך רַבִּי יִרְמְיָה, וַהֲרֵי בְּהֵמָה טְמֵאָה, עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת, דְּאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין מָעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִתְחַלְּלִין עֲלֵיהֶן, שהרי אינם ראוים לאכילה, ואם כן לפי רבי אלעזר יש לומר שהמוכר לקח את המעות על דעת להעלותן ולאוכלן בירושלים. ותָּנַן במעשר שני (פ"א מ"ז), אֵין לוֹקְחִים בְּהֵמָה טְמֵאָה, עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת בְּמָעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אֲפִילּוּ בִּירוּשָׁלַיִם, וְאִם עבר ולָקַח אותן במעות אלו, יֹאכַל כְּנֶגְדָּן – יקח הלוקח מעות חולין אחרות ויאמר, כל מקום שמעות המעשר שני נמצאות ביד המוכר, יהיו מחוללות על מעות אלו, ויעלם לירושלים ויאכלם שם. ומבואר שאף במקום שיש לומר שהמוכר יודע שהמעות שבידו קדושים והוא יעלם לאוכלם בירושלים, מכל מקום צריך הלוקח לחללן על מעות חולין אחרות, כיון שחוששים שמא המוכר לא יעלם אלא ישתמש בהן מחוץ לירושלים. ואם כן קשה, במה שונה דין המקדש במעשר שני שחלו הקידושין, ואין הבעל צריך לאכול כנגד המעות בירושלים, ולא חוששים שמא לא תעלהו האשה לירושלים. מתרצת הגמרא: אֶלָּא הָכָא – כאן במשנתינו המדברת במקדש את האשה במעות מעשר שני, בְּאִשָּׁה חֲבֵירָה עֲסָקִינַן – אנו עוסקים באשה הנקראת "חבירה", הלומדת ויודעת הלכות, ולמדה ויודעת את כל הלכות מעשר שני, דְּיָדְעָה אשה זו שאין מעות המעשר שני מתחללות על ידי קידושיה, וצריכה להעלותו לירושלים ולאוכלו שם, וממילא תעשה כן, ולכן לא קנסו חכמים במשנתינו שאם קידשה במעות מעשר שני שיתבטלו קידושיה. אבל שאר אדם המוכר בהמה טמאה או עבדים וקרקעות תמורת מעות מעשר שני, אינו יודע שאין מעות מעשר שני מתחללות על בהמה טמאה, ולכן חייבו חכמים את הלוקח לחלל את קדושת המעות שנתן למוכר על מעות אחרות. הגמרא חוזרת לדון בדברי המשנה האחרונה שהביאה, שהלוקח בהמה טמאה עבדים וקרקעות במעות מעשר שני, יחללן על מעות אחרות וישתמש בהן בירושלים: אָמַר מַר – שנה התנא במשנה, שאִם עבר ולָקַח במעות מעשר שני אחד מדברים אלו, כגון בהמה טמאה, עבדים או קרקעות, יֹאכַל כְּנֶגְדָּן – יחללן על מעות חולין אחרות משלו, ויעלה מעות אלו לירושלים, ויקנה בהן מאכלים, ויאכלם בקדושת מעשר שני. מקשה על כך הגמרא, וְאַמַּאי – מדוע יעשה דווקא כך, ולא נאמר שיַחֲזִירוּ דָּמָיו לִמְקוֹמָם – דהיינו ללוקח, ויתבטל המקח, ומה שלקח יחזיר למוכר, כִּי הָתָם – כשם ששנינו כן בברייתא בלקח בהמה טהורה במעות מעשר שני מחוץ לירושלים, ונתכוין להוציאן לחולין במזיד, שהעושה כן קונסים את המוכר שהמקח בטל, ומדוע במשנה קונסים דווקא את הלוקח שיחללם על מעות אחרות ויעלם לירושלים. מתרצת הגמרא, אָמַר שְׁמוּאֵל,

אגרות קודש

[כ"ח ניסן תשי"ט]

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו פ"נ עבור... שליט"א.

ובעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ויהי רצון שזכות הצדקה (שימצא בזה הקבלה) וזכות הוספה שלו בעניני תורה ומצות בכלל, יעמוד לו להטבת מצב בריאותו ולהמצטרך לו ולב"ב שי' בכלל.

ויהי רצון שבכל העניינים אודותם כותב ימשיך בבשו"ט, בהנוגע לרבים ובפרט בהנוגע לעצמו, טוב לשמים וטוב לבריות.

המשנה האומרת שאין לוקחים במעות מעשר שני בהמה טמאה עבדים וקרקעות, מדברת בְּשֶׁבְּרַח המוכר שהמעות בידו, וממילא אין הלוקח יכול לתבוע ממנו שיחזיר לו אותם, ולכך יחלל את המעות שביד המוכר על המעות שבידו ויעלם לירושלים. שואלת הגמרא, וְתַעֲמָא דְּבָרַח – הטעם שקונסים את הלוקח שיחלל את המעות שביד המוכר על המעות שבידו, הוא משום שהמוכר ברח כשהמעות בידו, אבל הָא [ד־אם] לֹא בָּרַח המוכר, קַנְסִינַן – אנו קונסים דווקא לְמוֹכֵר ומבטלים את המקח. וקשה מדוע אנו קונסים דווקא אותו, וְנִקְנְסֵיהּ לְלוֹקֵחַ שבכל אופן יחלל את המעות שביד המוכר על המעות שבידו, כשם שעושים באופן שברח המוכר, שהרי הוציא מעות מעשר שני באיסור. מתרצת הגמרא, שישנו משל, שכשהעבבר גונב לַאו עֲכִבְרָא גַּנָּב אֶלָּא חוֹרָא גַּנָּב – לא העבבר הגנב, אלא החור שבו הוא מצניע את גניבתו, שכן אלמלא היה לעבבר חור, לא היה לו היכן להצניע את גניבתו, ולא היה גונב. והנמשל לענייננו הוא, שאלמלא המוכר שהסכים למכור ללוקח דברים אלו תמורת מעות המעשר שני שהיו בידו, לא היה הלוקח יכול לקנותם, נמצא שהמוכר מכשיל את הלוקח באיסור זה, ולכן קונסים את המוכר.

מקשה הגמרא: וְאִי לֹא עֲכִבְרָא חוֹרָא מַאי קָעָבִיד – הרי אפשר לומר להיפך, שאלמלא העבבר שגנב והניח את הגניבה בחור, מה החור היה עושה, כלומר הגניבה לא היתה נמצאת שם, ונמצא שהעבבר הוא הגנב. וכן הדבר כאן, אלמלא הלוקח שקנה את חפצי המוכר, לא היה המוכר מקבל את מעות המעשר שני תמורת חפציו, ונמצא שהלוקח עשה את האיסור ולא המוכר, ומדוע קונסים את המוכר. מתרצת הגמרא, מְסַתַּבְרָא – מסתבר יותר לקנוס את המוכר, שכן כָּל הֵיכָא דְּאִיכָּא אִיפּוּרָא הָתָם קַנְסִינַן – קונסים דווקא את מי שברשותו נמצא האיסור, והרי מעות המעשר שני שלא נתחללו עדיין נמצאים עתה אצל המוכר, ולכן כיון שהוא לפנינו ואפשר לקונסו, קונסים אותו להשיב את המעות ללוקח, והלוקח יחזיר לו את חפציו. אמנם במקרה שהמוכר ברח, אבן קונסים את הלוקח על שהוציא מעות מעשר באיסור.

משנה

המשנה מונה דברים שאסורים בהנאה ואין להם שווי ממוני, ולפיכך אם קידש בהם אינה מקודשת. הַמְקַדֵּשׁ את האשה בְּעֵרְלָה – בפירות האילן בשלושת השנים הראשונות לנטיעתו, או בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם – בתבואה שנזרעה בכרם, ונאסרה משום כלאים, או בְּשׁוֹר הַנִּסְקָל – שור שנגח אדם והמיתו, ודינו להיסקל, וּבְעֶגְלָה עֲרוּפָה – עגלה המובאת ככפרה על אדם מת שנמצא בין שתי ערים ולא נודע מי הרגו, או בְּצִפּוֹרֵי מְצוֹרָע – ציפורים שמביאן המצורע כשנרפא מצרעתו, וּבְשָׂעִר נָזִיר – שיער הנזיר לאחר שנתגלח, וּפָטֶר חֲמוֹר – הוולד הראשון של החמור, וּבָשָׂר בְּחָלָב – בשר שנתבשל בחלב, וְחוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה – בהמת חולין שלא הוקדשה ונשחטה בעזרה, וכל הדברים הללו אסורים בהנאה, ולפיכך אם קידש בהם אִינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.ורק אם קידש באיסורי הנאה בעצמם, אינה מקודשת. אבל אם מָכַרְן - את אחד מן הדברים הללו האסורים בהנאה, וְקִידֵּשׁ את האשה בְּדָמֵיהֶן – בכסף שקיבל עבורם, הרי היא מְקוּדֶּשֶׁת, כיוון שאין הדמים נתפסים באיסור ההנאה.

גמרא

מבררת הגמרא: מה שמנינו במשנה את המקדש אשה בְּעֵרְלָה יחד עם שאר איסורי הנאה, מָנָן – מנין שכך הוא, שערלה אסורה בהנאה. משיבה הגמרא: דְּתַנְיָא בברייתא, נאמר בפסוק (ויקרא יט, כג) וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל, אֵין לִי – איני יכול ללמוד מן הפסוק אֶלָּא איסור אֲכִילָה מן הערלה, שנאמר לֹא יֵאָכֵל, אבל הֲנָאָה מן הערלה מְנַיִן לנו שֶׁלֹּא יְהֵא מֻתָּר, וְכגון שֶׁלֹּא יִצְבַּע בּוֹ, בפירות שראויים לצביעה כגון קליפות אגוזים. וְלֹא יַדְלִיק בּוֹ בשמן של זיתי ערלה אֶת הַנֵּר, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וַעֲרַלְתֶּם (אֶת) עָרְלָתוֹ', וכיוון שכפלה התורה את המילה ערלה, יש ללמוד וְלַרְבּוֹת אֶת כּוּלָּם – שכל אופני ההנאה אסורים, ולא רק אכילה.שנינו במשנה: המקדש אשה בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם אינה מקודשת כיון שהם אסורים בהנאה: מבררת הגמרא: מָנָן שכלאי הכרם אסורים בהנאה. משיבה הגמרא, אָמַר חִזְקִיָּה דבר זה נלמד ממה שֶׁאָמַר קְרָא (דברים כב ט) ' לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם', ודורשים את המילים 'פן תקדש' כאילו היה כתוב פֶּן תּוּקַד אֵשׁ, כלומר לא תזרע כרמך כלאים פן ייאסרו ותהא צריך לשרפם באש, והרי שהם אסורים בהנאה. רַב אַשֵׁי אָמַר שמפרשים 'לא תזרע כרמך כלאים פֶּן יִהְיֶה קֹדֶשׁ' כלומר פן ייאסרו ויהא דינם בקודש שאסור בהנאה.

הגמרא מקשה על רב אשי: אִי – אם אכן כלאי הכרם דינם בקודש לגבי כל דבר, אם כן מַה – כמו שמְקַדֵּשׁ שנמכר תּוּפֵּס אֶת דָּמָיו, שהם נעשים קדושים במקומו, והקודש בעצמו יוֹצֵא לְחוּלִּין. אַף כְּלִאֵי הַכֶּרֶם צריך להיות הדין כן, שאם ימכרם יהא הכלאים תּוּפֵּס אֶת דָּמָיו – שהדמים שיקבל יהיו אסורים בהנאה במקומו, והכלאים יהא יוֹצֵא לְחוּלִּין ומותר בהנאה. והרי שנינו במשנתינו 'מכרן וקידש בדמיהן מקודשת', הרי שדמי הכלאים אינם נאסרים בהנאה. הגמרא דוחה מכח קושיא זו את ביאורו של רב אשי: אֶלָּא מְתַוֵּורְתָא דְּרַחְוקְיָה, שהמקור לכך שכלאי הכרם אסורים בהנאה הוא כדרשתו של חזקיה. הגמרא ממשיכה לברר את איסורי ההנאה שנמנו במשנה. מבררת הגמרא: שׁוֹר הַנִּסְקָל ששנינו במשנה יחד עם כל איסורי ההנאה, מְנַיִן שהוא אכן אסור בהנאה. משיבה הגמרא: דְּתַנְיָא בברייתא, מַמְשְׁמַע – ממשמעות מה שֶּׁנֶּאֱמַר (שמות כא, כח) 'וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר', וכי אֵינִי יוֹדֵעַ כבר שֶׁהשור הנסקל נִּבְלָה הִיא, הרי ודאי אני יודע שכיוון שנסקל ולא נשחט הוא נבילה, וּנְבֵילָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, כמפורש בתורה, 'לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה' (דברים יד כא). אם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר – מדוע הוצרך הפסוק לשוב ולומר 'לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ'. אלא על כרחך הפסוק מַגִּיד לְךָ שיש אופן נוסף בו השור אינו נבילה ואף על פי כן 'לא יאכל את בשרו', והיינו שֶׁאִם שְׁחָטוֹ את השור שחיטה כשרה לְאַחַר שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בבית דין לחיוב סקילה, אָסוּר הוא בַּאֲכִילָה. וכך יש לקרוא את הפסוק 'סקול יסקל השור', ואף אם לא נסקל כדינו אלא נשחט, מכל מקום 'ולא יאכל את בשרו'. הרי ששור הנסקל אסור באכילה גם באופן שאינו נבילה.

הגמרא מבררת מנין ששור הנסקל אסור גם בהנאה. מבררת הגמרא: בַּהֲנָאָה מְנַיִן שהוא אסור. משיבה הגמרא: תַּלְמוּד לוֹמַר (שמות כא, כח) 'וּכְעַל הַשּׁוֹר נָקִי'. מבארת הגמרא: מַאי מַשְׁמַע – כיצד משמע מן הלשון 'נקי' שהשור אסור בהנאה. שְׁמָעוֹן בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר שמשמעות לשון 'נקי' הוא כְּאָדָם שֶׁאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ על אחד שהפסיד את כל רכושו, יָצָא פְּלוֹנִי נָקִי מִנְּכָסָיו וְאֵין לוֹ בָּהֶם הֲנָאָה שֶׁל כְּלוּם, הרי שלשון 'נקי' היינו שאין לו כל הנאה מנכסיו, וכך גם 'בעל השור נקי' היינו שבעל השור הפסיד את שורו לגמרי, שהוא אסור בהנאה.

הגמרא מנסה לברר אם אפשר להעמיד את פירוש הפסוקים באופן אחר. שואלת הגמרא: מַאי – מנין לברייתא דְּהַאי פסוק 'לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ', לְחַיְּבָא דְּשָׁחֵיט את השור לְאַחַר שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ הוּא דְּאָתָא, וללמדנו שאפילו שנשחט ולא נסקל, מכל מקום הוא אסור באכילה. דְּיִלְמָא – אולי באמת הֵיכָא דְּשָׁחֵיט את השור לְאַחַר שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ, ולא נסקל יהא שָׁרֵי באכילה, וְהָא פסוק 'לֹא יֵאָכֵל', לְהֵיכָא דְּסָקְלֵיהּ מִיסְקַל הוּא דְּאָתָא – למקרה שהשור נסקל, ואף שאין צורך ללמדנו שנבילה אסורה באכילה, מכל מקום אפשר שהפסוק 'לא יאכל' בא ללמדנו שהנבילה הזו אסורה אף בהנאה, וְכִדְרַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שלמדים איסור הנאה מלשון איסור אכילה. דְּאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בתורה אחד מן הלשונות 'לֹא יֵאָכֵל' 'לֹא תֹאכַל' 'וְלֹא תֹאכְלוּ', אף

המשך בעמוד כ

שמשמעות הכתוב לכאורה היא לאסור אכילה בלבד, אין זה כך, אלא למדים שְׁאֶחָד אִיפּוּר אֲכִילָה וְאֶחָד אִיפּוּר הֲנָאָה שניהם במשמע, ששניהם אסורים. עַד שֶׁיְּפָרֵט לְךָ הַכָּתוּב בפירוש שנאסר רק באכילה ומותר בהנאה, כְּדִכְתִיב לְךָ הכתוב נְבֵלָה, שנאמר (דברים יד, כא) 'לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי'. והרי שבנבילה פירטה התורה שאף שהיא אסורה באכילה, מכל מקום היא מותרת בהנאה [לגר תתננה, או מכור לנכרי]. ומכאן יש ללמוד שבמקומות שלא נתפרש היתר הנאה, הרי הוא כלול בלשון איסור אכילה, וכשם שאכילה אסורה כך גם הנאה אסורה. ואם כן, יש לפרש כך גם בשור הנסקל, ש'לא יאכל' היינו איסור הנאה. ולא היינו יודעים זאת מאיסור אכילת נבילה, ולפיכך יש צורך בפסוק 'לא יאכל' ללמדנו זאת. וקשה מנין לברייתא שאם קדם ושחט את השור לאחר שנגמר דינו, יהא בשרו אסור באכילה.

מתרצת הגמרא: לא בכל מקום נכלל איסור הנאה בלשון 'לא יאכל', אלא חֲנִי מֵילֵי שלשון 'לא יאכל' כוללת את שני האיסורים, הֵיכָא – באותן מקומות דְּנַפְקָא לָן אִיפּוּר אֲכִילָה מִ'לֹא יֹאכַל', שכיוון שרצתה התורה לאסור גם אכילה וגם הנאה, כללה את הכל בלשון זו של 'לא יאכל'. אמנם הָכָא בשור הנסקל, אִיפּוּר אֲכִילָה לא נלמד מלשון 'לא יאכל', אלא מִסֶּקוֹל יִסָּקֵל נַפְקָא, ואחר שכבר למדנו מ'סקול יסקל' ששור הנסקל אסור באכילה, לא ייתכן שהפסוק 'לא יאכל' בא להוסיף איסור הנאה. דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ כך, שלְאִיפּוּר הֲנָאָה בלבד הוּא דְכְתִיב 'לא יאכל', אם כן מדוע אמרה התורה איסור הנאה בלשון של איסור אכילה 'לא יאכל', נִכְתּוֹב קְרָא בפירוש 'לֹא יֵהָנֶה', כיוון שלא נכלל בלשון זו איסור נוסף מעבר לאיסור הנאה. אלא על כרחך ש'לא יאכל' בא ללמד איסור אכילה באופן שאינו אסור מחמת האיסור נבילה, כגון ששחטו לאחר שנגמר דינו קודם שנסקל.

תירוץ נוסף: אִי נַמִי, אם כדברי המקשן, שהפסוק 'לא יאכל' בא ללמד איסור הנאה אחר שנסקל, ושור שנשחט אחר שנגמר דינו אכן מותר בהנאה, אם כן די שיהא כתוב 'לֹא יֵאָכֵל', אֶת בְּשָׂרוֹ לָמָּה לִי – מדוע הוסיפה התורה את המילים 'את בשרו'. אלא יש ללמוד מ'את בשרו' שאף עַל גַּב דְּשַׁחֲטֵיהּ לשור הנסקל בְּעֵין בָּשָׂר – כמו ששוחטין בשר דהיינו בשחיטה כשרה, קודם שנגמר דינו, אפילו הכי אָסוּר שור זה באכילה.

מר זוטרא מקשה על הברייתא, ששנינו בה שאף שור שנשחט אחר גמר דינו אסור באכילה. מַתְקִיף לָהּ מַר זוּטְרָא, וְאֵימָא הָהֵנִי מֵילֵי שהפסוק 'לא יאכל' בא להוסיף שאפילו אם שחט את השור גם אסור באכילה, היינו דוקא הֵיכָא דְּבָדַק צוֹר – שבדק אבן שתהא חלקה וכשרה לשחיטה וְשָׁחַט בָּהּ, דְּבאופן כזה של שחיטה מֵיחֲזֵי כְּסֶקֶלָה, ושמא רק באופן כזה אמרה התורה 'לא יאכל', כיוון שמהאיסור הכללי של נבילה לא היינו יודעים לאסור שור זה, שהרי נשחט כדין, ויש צורך בפסוק לומר שהוא אסור באכילה. אֲבָל אם שָׁחֲטֵיהּ לשור כְּפָגִין, שמא לֹא יאסר באכילה. ומנין לברייתא לחדש שאף בשחיטה כשרה בסכין נאמר פסוק זה של 'לא יאכל' והשור אסור באכילה.

דוחה הגמרא: מִידֵי מַכִּין בְּאוֹרַיְיתָא כְּתִיב, הרי לא נזכר בדיני שחיטה שצריך 'סכין', שנאמר שהשחיטה בסכין חשובה יותר להתיר את השור משחיטה באבן. וכיוון שכך, הרי גם שחיטה באבן היא שחיטה גמורה, ואינה דומה לסקילה, וכשכתבה התורה לאסור את השור שנשחט קודם גמר דינו ולא נסקל, נכלל בזה אף כששוחטו בסכין. וְעוֹד תַּנְיָא בברייתא, בְּכֹל שׁוֹחֲטִין לכתחילה, בֵּין בְּצוֹר – אבן חדה ומושחזת, בֵּין בְּזָכוּכִית, בֵּין בְּקָרוּמִית – צלע מחודדת שֶׁל קָנֶה, והרי שאין כל העדפה לשחוט בסכין, ועל כרחך שכשאסרה התורה שור שנשחט קודם גמר דינו, היינו אפילו נשחט בסכין. ואי אפשר להעמיד שלא אסרה תורה אלא בשחטו בצור.

הגמרא שבה לדון על דינו של רבי אבהו, שהלשון 'לא יאכל' בא ללמד הן איסור אכילה והן איסור הנאה. שואלת הגמרא: וְהַשְׁתָּא דְּנַפְקָא לָן – ועתה שאנו למדים הן אִיפּוּר אֲכִילָה וְהן אִיפּוּר הֲנָאָה תַּרְוַיְיהוּ מִ'לֹא יֵאָכֵל', כפי שלמד רבי אבהו, אם כן הַאי 'בַּעַל הַשּׁוֹר נָקִי' לְמַאי אָתָא – מדוע כתבה התורה 'ובעל השור נקי'. משיבה הגמרא: לְהַנָּאַת עוֹרוֹ – לאסור בהנאה אפילו את עורו של השור הנסקל. שאילולי הפסוק 'ובעל השור נקי' סַלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא הייתי טועה לומר ש'לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ' כְּתִיב, ורק בְּשָׂרוֹ אָסוּר בהנאה, וְאמנם עוֹרוֹ מוּתָּר בהנאה. לפיכך בא פסוק זה לרבות שבעל השור נקי לגמרי מהשור, ואף הערו אסור בהנאה.

שואלת הגמרא: וּלְהַנְךְ תַּנָּאֵי – ולשיטת אותם תנאים דְּמַפֵּקֵי לֵיהּ – שלומדים ומשתמשים בהָאי פסוק 'בַּעַל הַשּׁוֹר נָקִי', לַחֲצִי כּוֹפֶר – ללמוד הימנו ששור המועד שהרג אדם, משלם הבעלים כופר שלם ליורשים. ודרשו אותם תנאים מן הפסוק 'בעל השור נקי' ששור תם שהרג אדם פטור לגמרי מן הכופר ['נקי'], ואינו משלם חצי כופר, כפי שהוא משלם בשאר הנזיקין חצי משור המועד. וְכן דרשו אותם תנאים את הפסוק 'בעל השור נקי' לְדִמֵּי וְלָדוֹת, ששור שנגף אשה הרה ויצאו ילדיה ומתו, בעל השור נקי ופטור מלשלם לבעלה את דמי הולדות, [שלא כמו אדם שנגף אשה הרה, שמשלם דמי ולדות]. אם כן איסור הֲנָאַת עוֹרוֹ של שור הנסקל מְנָא לְהוּ לאותם תנאים, הרי הפסוק אינו מיותר לדרוש הימנו. מיישבת הגמרא: מֵ'לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ', מן המילה 'את' הם דורשים לרבות גם אֶת הַמֻּפְלֶה לִבְשָׂרוֹ, דהיינו שגם העור שהוא טפל לבשרו של השור, אסור בהנאה.שואלת הגמרא: וְאִידָךְ – מי שלומד איסור הנאת עורו מ'בעל השור נקי', מדוע אינו דורש כמו אותם התנאים מן הריבוי של 'את' בשרו, את הטפל לבשרו